

Conf. univ. dr. Claudiu-Paul BUGLEA

DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT ROMÂN
– din perspectiva reglementărilor europene aplicabile
în domeniu și a noului Cod civil român –

Documentarea și realizarea acestei lucrări a fost finanțată din contractul POSDRU/89/1.5/S/61968, proiect strategic ID 61968(2009), cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Conf. univ. dr. Claudiu-Paul Buglea

DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT ROMÂN

– din perspectiva reglementărilor europene aplicabile
în domeniu și a noului Cod civil român –

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2015-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2013, 2015, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BUGLEA, CLAUDIU-PAUL

**Dreptul internațional privat român : din perspectiva
reglementărilor europene aplicabile în domeniu și a noului**

Cod civil român / Claudiu-Paul Buglea. - Ed. a 2-a, rev. și adăug. -

București : Universul Juridic, 2015

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-746-3

341.9(498)

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

tel.: **021.314.93.15**

DISTRIBUȚIE:

fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Titlul 1

PARTEA GENERALĂ

CAPITOLUL 1

ASPECTE INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT

1. Elementul de extraneitate

Dreptul internațional privat¹, cunoscut în alte sisteme de drept și sub denumirea de Dreptul conflictului de legi (The conflict of laws)², ca disciplină de studiu, prezintă o particularitate constând din faptul că studiază raporturile juridice de drept privat cu element de extraneitate.

Elementul de extraneitate – este acea parte a raportului juridic aflată în străinătate sau sub incidența unei legi străine. El nu este un element nou (al patrulea după: subiecte, conținut, obiect) al raportului juridic, putându-se regăsi în oricare din aceste trei elemente.

Astfel:

– elementul poate exista în legătură cu subiectele unui raport juridic, de exemplu pentru persoanele fizice: cetățenia uneia/ambelor părți, domiciliul sau reședința, religia (în anumite sisteme de drept); iar pentru persoane juridice: sediu, naționalitatea sau fondul de comerț;

¹ Pentru analize monografice, a se vedea: I.P. Filipescu, *Drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București 2006; D.A. Sitaru, *Drept internațional privat*, Ed. Lumina Lex, București, 2000; D. Gutmann, *Droit international prive*, edition 2009, Dalloz; J. Derruppe, *Droit international prive*, 13 e edition, Dalloz 1999; G. Goldstein, E. Groffier, *Droit international prive*, Les editions Yvon Blais Inc., 1998; Chelshire, North and Fawcett, *Private international law*, fourteenth edition, Oxford University Press, 2008; T. Ballarino, D. Milan, *Corso di diritto internazionale privato*, terza edizione, Casa editrice Dott, Antonio Milani, 2008; B. Barel, S. Armellini, *Manual breve Diritto internazionale privato*, Dott. A. Giuffrè Editore, Milano, 2007; E. Groffier, *Precis de Droit international prive quebecois*, 4e edition, Les editions Yvon Blais Inc., 1990.

² A se vedea: I. Brown, *Conflict of laws*, Old Bailey Press, London 2001; Dicey and Morris, *The conflict of laws*, twelfth edition, London Sweet & Maxwell, 1993; J.G. Collier, *Conflict of laws*, second edition, Cambridge University Press, 1994; E.F. Scoles, P. Hay, *Conflict of Laws*, St. Paul, Minn., West Publishing co. 1992.

– elementul de extraneitate poate să vizeze obiectul raportului juridic, de exemplu un bun (ca obiect derivat al raportului juridic) care se află în străinătate;

– și, în sfârșit, în legătură cu conținutul raportului juridic, elementul de extraneitate se poate materializa, după caz, în: – în ceea ce privește un act juridic – locul încheierii actului juridic sau locul executării contractului; – iar în ceea ce privește un fapt juridic – locul săvârșirii delictului, locul producerii prejudiciului.

2. Conflictul de legi

În cazul în care, într-un raport juridic apare un element de extraneitate pentru cel care trebuie să soluționeze aspectele care țin de acel raport se naște o problemă specifică: conflictul de legi.

Acesta e pasibil de două definiții:

– o definiție științifică: conflictul de legi este instituția care apare în cazul în care într-un raport juridic există un element de extraneitate și care constă în aceea că acelui raport juridic îi devin susceptibile de a i se aplica două sau mai multe sisteme de drept aparținând unor state diferite;

– o definiție metaforică: conflictul de legi este acea problemă care se pune în mintea celui care urmează să soluționeze un litigiu constând în întrebarea: Care sistem de drept urmează a se aplica?

De exemplu, avem un contract de vânzare-cumpărare încheiat între o parte română – vânzător și o parte germană – cumpărător. Contractul se încheie la București, marfa urmând a se livra în Germania. Între părți apare un conflict/litigiu legat de neexecutarea obligației de către partea germană. Instanța română este sesizată. Întrebarea principală este: ce lege urmează să aplice aceasta?

Elementele defintorii ale conflictului de legi

1. izvorul conflictului de legi: elementul de extraneitate;
2. conflictul de legi NU trebuie să ne ducă cu gândul la un conflict de suveranitate între state. Acest tip de conflict nu are nicio legătură cu Dreptul Internațional Public.

Astfel, sintagma „conflictul de legi” (termen generic) trebuie înțeleasă drept un „concurș de legi” (în sensul că se pot aplica ambele sisteme de drept). Și spunem acest lucru deoarece importantă este susceptibilitatea aplicării a cel puțin două sisteme de drept, normele materiale (aflate în concurs) putând conține uneori chiar aceeași reglementare.

Foarte important de reținut este faptul că, deși conflictul se numește de legi, acest concurs există între sistemele de drept ale statelor respective.

Conflictul urmează a fi soluționat prin prisma sistemului de drept al instanței sesizate.

3. Raporturile juridice de drept internațional privat

Conflictul de legi poate să se nască numai în legătură cu un raport juridic de drept privat. Numai în raporturile juridice de drept privat judecătorul național poate aplica o lege străină.

Ramurile în care pot apărea conflicte de legi:

- Dreptul comerțului internațional;
- Dreptul transporturilor;
- Dreptul civil;
- Dreptul familiei;
- Dreptul comercial;
- Dreptul muncii;
- Dreptul procesual civil.

Aceste domenii de reglementare le găsim prevăzute în art. 2557 alin. (2) din Cartea a VII-a a noului Cod civil, carte intitulată Dispoziții de Drept Internațional Privat: „în înțelesul prezentei cărți, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, precum și alte elemente de drept privat cu element de extraneitate”. *Per a contrario*, raporturile de drept public (drept administrativ, drept penal, procedură penală, drept fiscal, drept financiar) nu dau naștere la conflicte de legi, deși uneori și în aceste raporturi juridice pot interveni elemente de extraneitate.

Raporturile de drept public, exemplul cele de drept penal, procedură penală, financiar, administrativ, NU dau naștere la conflicte de legi, dar și în aceste raporturi juridice pot exista elemente de extraneitate.

CAPITOLUL 2

RELAȚIA DINTRE DREPTUL INTERNAȚIONAL ȘI ALTE RAMURI DE DREPT

În a analiza raportul dintre dreptul internațional privat român și alte materii ale dreptului intern sau ale dreptului internațional, trebuie să pornim inevitabil de la faptul că, așa cum am stabilit în debutul acestei prezentări, dreptul internațional privat se distinge printr-o trăsătură de bază, nemaîntâlnită la alte ramuri și anume, el este un drept conflictual.

Acest lucru înseamnă că, de regulă scopul său este ca prin intermediul unor norme specifice, normele conflictuale, să rezolve conflictele de legi, prin trimiterea înspre normele materiale din sistemele de drept susceptibile de a se aplica, acestea din urmă soluționând pe fond raportul juridic cu element de extraneitate.

În continuare, o să încercăm o analiză pe scurt a relației dintre dreptul internațional privat și anumite ramuri de drept.

1. Dreptul internațional privat și dreptul civil în sens restrâns

Având în vedere faptul că dreptul internațional privat, după cum îi spune numele, are în vedere raporturi de drept privat, prima analiză comparativă trebuie evident făcută cu dreptul civil, în sens restrâns. Spunem în sens restrâns, pentru că în viziunea unor specialiști, dreptul civil ar conține de fapt toate aspectele dreptului privat.

Diferența esențială, care pare a rezulta dintr-o analiză a denumirii celor două ramuri de drept, este aceea că dreptul civil s-ar referi la raporturi de drept privat intern, pe când dreptul internațional privat s-ar ocupa de reglementarea mai vastă a ansamblului raporturilor de drept privat, care mai mult au în componența lor un element de extraneitate.

Cu adevărat, diferența relevantă între cele două ramuri este dată de faptul că, în timp ce dreptul civil român este un drept exclusiv

material, scopul său evident fiind acela de a studia normele juridice care guvernează raporturile juridice de drept civil intern, dreptul internațional privat este în principal un drept conflictual, un drept de trimitere, scopul său fiind acela de a rezolva conflictele de legi prin indicarea sistemului de drept material ce urmează să guverneze raportul juridic.

2. Dreptul internațional privat și dreptul comerțului internațional

Următoarea comparație pe care încercăm să o realizăm este cea dintre dreptul internațional privat și dreptul comerțului internațional.

Comparația aceasta trebuie cu atât mai mult făcută cu cât pentru foarte mulți nespecialiști, dar și specialiști, există riscul de a crede că cele două discipline se suprapun.

Confuzia despre care facem vorbire, este generată de două aspecte, mai mult formale, care pentru o persoană neavizată ar putea să reprezinte un argument în a le considera concurente:

- astfel, primul element ar fi dat de faptul că ambele sunt ramuri ale dreptului privat;
- al doilea element, este oferit de cuvântul internațional din denumire.

În ceea ce privește primul element, acesta reprezintă o simplă legătură care nu este cu nimic deosebită față de legătura dintre dreptul internațional privat și orice altă ramură a dreptului privat intern: drept civil, drept comercial, dreptul familiei, dreptul transporturilor ș.a.m.d.

Pe de altă parte, caracterul internațional al celor două ramuri de drept reprezintă într-adevăr o asemănare, dar una care se limitează la faptul că în principiu, raportul juridic care intră în obiectul de studiu al fiecăreia dintre cele două ramuri are în conținutul său un element de extraneitate¹.

Diferența imensă dintre cele două ramuri, care ar trebui să elimine orice dubiu în legătură cu faptul că acestea s-ar putea suprapune în

¹ Pentru analiza elementului de extraneitate legat de raportul de dreptul comerțului internațional, a se vedea D.A. Sitaru, *Dreptul comerțului internațional - Tratat*, Ed. Universul Juridic, București, 2008 p. 12.